

Góðu tit øll

Góðu tit í Barna- og Ungdómsráðnum - dagurin í dag er tykkara.

Takk fyri, at eg varð boðin við, og at eg fáí høvi at siga nøkur orð, nú tit í dag – sjálvan altjóða barnarættindadagin - hava handað tykkara tilmæli í sambandi við barnarættindi.

Føroyar – og hini norðurlondini - skulu vera besta stað hjá børnum at búgva!

Tað vilja tit í Barna- og Ungdómsráðnum, eins og tykkara felagar í Norðurlondum.

Tað vilja vit øll, sum eiga heima her í Føroyum.

Og tað gleðiliga er, at tit í Barna- og Ungdómsráðnum gera tykkara til, at hetta veruliga skal vera so.

Tí í dag hava tit handað tykkara tilmæli um, hvussu Føroyar – og øll Norðurlond – verða besta stað hjá børnum at búgva.

Eg var so heppin at vera við á norðurlandska barna-forumminum í Keypmannahavn, sum var í januar í ár, og har sum tit eisini luttóku.

Endamálið við tí ráðstevnuni var júst hetta, at Norðurlond skulu verða besta stað hjá børnum at búgva.

Tá fingi vit vaksnu høvi at lurta og at hoyra tykkum – saman við børnum og ungum úr øllum hinum Norðurlondunum - greiða frá, hvussu tit halda, at børn og ung kunnu verða tikin við uppá ráð, tá avgerðir skulu takast, sum hava við børn og ung at gera og sum ávirka gerandisdag tykkara.

Eg fekk eisini eitt gott prát við fleiri tykkara.

Hetta var nevnliga áðrenn Korona kom og forstýraði tað heila, og meðan tað framvegis var loyvt at hittast í stórum bólum og at ferðast frítt.

Nú hava vit eftirhondini vant okkum við, at tiltøk, fundir og annað verða hildin á alternativan hátt.

Men eg eri glað um at hitta tykkum aftur - og vónandi eru eisini fleiri, sum fylgja við heimanífrá.

Tit skulu vita, at tit lærdu meg eina rúgvu og eg fekk eina hillig á, hvussu tit halda, at tingini eiga at verða skrúvað saman.

Eg var veruliga ovfarin og imponerað at hoyra tykkum seta orð á, hvussu vit øll saman kunnu syrgja fyri, at týðningarmikil og grundleggjandi rættindi hjá børnum og ungum verða raðfest.

Tað hevur so stóran týðning, at vit seta sjóneykuna á rættindi hjá børnum og ungum.

Eg vil í øllum førum virka fyri, at hesi tilmælini hjá tykkum verða raðfest, og at tykkara arbeiði fer at síggjast aftur í tykkara egna gerandisdegi.

Fyrsta tilmælið hjá tykkum snýr seg um, at øll børn og ung í Norðurlondum skulu kenna Barnarættindasáttmálan hjá ST og skulu kenna síni egnu rættindi.

Hetta er eftir øllum at døma eingin sjálffylgja, tí kanningar aðrastaðni vísa tíverri, at so er ikki.

Ein kanning, sum varð gjørd í Danmark í fjør, vísti, at næstan helvtin av donskum skúlabørnum veit als ikki, hvat Barnarættindasáttmálin er fyri nakað.

Einans 5 prosent av teimum spurdu, søgdu seg kenna sáttmálan væl.

Nú vita vit ikki, hvussu støðan er við hesum kunnleikanum hjá børnum og ungum í Føroyum.

Men eg veit, at tey í Amnesty, saman við Barnabata og Barnaumboðsmanninum, eru farin undir at gera eina kanning, sum skal vísa, hvussu nógv børn og ung í Føroyum vita um barnarættindasáttmálan og um menniskjarættindi sum heild.

So tað verður spennandi at síggja, hvat tann kanningin fer at vísa.

Og tá eg síggi, hvussu væl tit eru inni í tingunum, havi eg góðar vónir 😊

Millum tilmælini hjá tykkum er eisini, at børn og ung skulu verða hoyrd, tá viðurskifti, sum ávirka tykkara støðu, verða viðgjørd.

Tit vilja verða hoyrd.

Eg haldi sjálv, at tað hevði verið ein góð siðvenja, um – til dømis tá vit politikkarar fara undir at gera onkra nýggja lóg, sum ávirkar tykkum – at børn og ung tá kunnu verða hoyrd.

Á henda hátt høvdu tit eisini fingið eina ávísa ábyrgd. Og at geva børnum og ungum ábyrgd, er eisini at menna tey.

Tit vilja eisini, at øll børn og ung skulu vera partur av einum meiningsfullum felagsskapi og soleiðis saman virka móti einsemi.

Hetta haldi eg, er eitt so sera gott tilmæli. Tí øll vilja vit fegin vera partur av einum felagsskapi. Og hjá summum fellir tað als ikki so lætt og nattúrligt, sum hjá øðrum.

Tað er frálíkt, at tit vilja virka fyri hesum.

Tit biðja um at fáa ábyrgd og tit vilja verða hoyrd.

Eg hugsji kanska, at vit vaksnu vilja verja tykkum sum børn, og tí ikki leggja ábyrgd á tykkum.

Men hetta er jú púra øvut – einans við at fáa ábyrgd, kunnu tit mennast.

Man kann siga, at tit eru í læru sum komandi vaksin.

Og tí eiga vit at lurta eftir tykkum og at geva tykkum størri ábyrgd.

Ofta verður sagt, at fyri at kunna meta um, hvussu eitt samfelag er at liva í, skulu vit hyggja eftir, hvussu tey elstu og tey yngstu hava tað.

Hava tey gomlu tað gott og hava børnini tað gott, ja so er samfelagið gott at liva í.

Barnarættindasáttmálin hjá ST fylti 30 ár í fjør.

Ein slíkur sáttmáli er eitt týðningarmikið amboð.

Men ein sáttmáli í sær sjálvum ger onga nytta.

Og lat ongan iva vera um, at tað eru vit vaksnu, sum eiga ábyrgdina at syrgja fyri, at tit børn og ungu hava tað gott.

Tað eru vit, sum skulu geva tykkum ein tryggan og góðan barndóm og ungdom.

Samstundis skulu tit, børn og ung, hava ávirkan á egin rættindi.

Hyggja vit út í stóru verð, eru nógv børn og ung, ið ikki hava tað gott. Tí tá kreppa er, tað kann vera hungursneyð ella kríggj, ja so eru tað altíð børnini, sum eru harðast rakt.

Reyði Krossur er ein hjálparfelagsskapur, sum veitir neyðstøddum um allan heim hjálp.

Á hvørjum ári skipar Reyði Krossur Føroya fyri einari landsinnsavning.

Tit kenna hana helst, og onkur tykkara hevur kanska verið millum teirra, sum á hvørjum ári ganga við bússum kring alt landið at savna inn pengar fyri Reyða Kross.

Í ár bar hetta ikki til, tí ov stórir Koronu smittuvandi hevði staðist av slíkari gongd millum hús.

So í staðin fyri hesa húsagongd, varð innsavningin skipað sum ein sjónvarpssending, har fólk so kundu stuðla við pengum.

Í sendingini var nógv áhugavert at síggja og eisini nógvur góður tónleikur at hoyra.

Ein sangur varð gjørdur til høvið: *Tað kundi verið eg.*

Steintór Rasmussen hevur gjørt sangin og skúlanæmingar í Klaksvík framførdu.

Niðurlagið ljóðaði soleiðis:

Tað kundi verið eg, tað kundi verið tú

Eg siti her í Føroyum og eg hugsu um teg nú

Tað er júst hetta, sum er so viktugt at hava í huga: at øll kunnu uppliva at koma í eina ringa støðu.

Og tí er tað so gott hjá mær at kunna lesa tykkara tilmæli – so eg sum politikari og landsstýriskvinna fái betri innlit í, hvat er neyðugt at gera fyri børn og ung í Føroyum.

Tað er mín vón, at vit – øll vit vaksnu – fara at duga betur at lurta og at vísa tykkum ábyrgd.

Tí at tit megna at taka við ábyrgdini ivist eg als ikki í!

Takk fyri!